

Mazowiecki
Urząd Wojewódzki w Warszawie

***Raport z realizacji zadań wynikających
z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
w województwie mazowieckim.***

*Opracowanie wybranych zagadnień na podstawie danych
uzyskanych ze sprawozdań rzeczowo – finansowych z wykonanych zadań
z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej przez gminę i powiat
w latach 2012 i 2015-2016.*

Opracowano w:
Oddziale ds. Wspierania Rodziny i Pieczy Zastępczej
Wydziału Polityki Społecznej
Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego

Zatwierdził:

ZASTĘPCA DYREKTORA

Wioletta Kucharska

Warszawa, 26 czerwca 2017 r.

SPIS TREŚCI

I. WSPARCIE RODZINY.....	3
1. Asystent rodziny	3
2. Placówki wsparcia dziennego	6
3. Rodziny wspierające	8
II. PIECZA ZASTĘPCZA	9
1. Rodzinna piecza zastępcza.....	9
2. Instytucjonalna piecza zastępcza	18
III. PODSUMOWANIE I REKOMENDACJE	25
Spis Tabel	27
Spis Map	34

ZASTĘPCA DYREKTORA

Wioletta Kucharska

I. WSPARCIE RODZINY

1. Asystent rodziny

Asystent rodziny jest nowym zawodem powołanym do pracy w obszarze wsparcia rodziny. Głównym zadaniem asystenta jest wspieranie rodziców w prawidłowym wypełnianiu przez nich funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz kształtowanie umiejętności członków rodziny w zakresie znajdowania rozwiązań trudności życiowych.

Zatrudnienie asystentów rodziny zapoczątkowano w 2012 roku, wówczas spośród 226 asystentów: 147 zatrudniono w oparciu o umowy o pracę w systemie zadaniowego czasu pracy a 79 na podstawie umowy o świadczenie usług. W kolejnych latach widoczna jest wyraźna tendencja wzrostowa w zatrudnieniu przez samorzady asystentów rodziny. Zatrudnienie asystentów w 2016 roku wzrosło o 50% w stosunku do 2012 r.

Tabela 1 Liczba asystentów rodziny i forma zatrudnienia

Liczba asystentów rodziny i forma zatrudnienia			
Forma zatrudnienia	2012	2015	2016
Umowa o pracę	147	306	329
Umowa o świadczenie usług	79	140	124

Wart podkreślenia jest fakt, iż asystenci częściej zatrudniani są na umowy o pracę a od 2014 roku widocznie zmniejsza się zatrudnianie asystentów na umowy o świadczenie usług. W roku 2016 o 8% w stosunku do roku 2015 wzrosło zatrudnienie asystentów w oparciu o umowę o pracę. Samorzady coraz częściej zdają się gwarantować stabilność w zatrudnieniu, co zapewne jest jednym z czynników wpływających na efektywność w pracy. Wobec specyfiki pracy z rodziną jest to bardzo pożądane zjawisko, zwłaszcza, że coraz częściej wydłuża się okresu współpracy asystenta z rodzinami przeżywającymi problemy opiekuńczo - wychowawcze.

W 2012 r. wydatki na wynagrodzenia dla asystentów rodziny wyniosły 3 543 tys. a w roku 2016 wydatki wyniosły 8 243 tys., co stanowi o 57% więcej. Jednym ze znaczących źródeł finansowania zatrudnienia asystentów rodziny są dotacje z Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej w ramach *Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej*. W roku 2016 w województwie mazowieckim przeznaczono na ten cel 7 385 tys. Środki finansowe z dotacji zmniejszyły nakłady finansowe jakie samorządy przeznaczają na wynagrodzenia z budżetów gmin. Stanowi to istotna zachętę do zatrudniania asystentów rodziny czego dowodzi powyższa analiza. W województwie mazowieckim asystenci rodziny są zatrudniani przez ośrodki pomocy społecznej, tylko w dwóch gminach zatrudnienie asystentów realizują urzędy gminy: UMP Ostrołęka i UG Odrzywół.

W 2016 r. gminy: Brańszczyk, Brok, Drobin, Goszczyn, Jasienica, Karniewo, Klwów, Łyse, Młynarze, Osieck, Potworów, Promna, Szczawin Kościelny, Szulborze Wielkie i Wyszogród nie zatrudniały asystentów rodziny.

Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną za jej zgodą, na wniosek pracownika socjalnego ale ustawodawca przewidział też sytuacje zobowiązania rodziny do pracy z asystentem przez sąd. W roku 2012 w 57 przypadkach sąd zobowiązał rodzinę do pracy z asystentem rodziny, w roku 2016 było takich rodzin 405 i stanowi to 13% wzrost w stosunku do roku 2015, gdy sąd zobowiązał do współpracy 357 rodzin z województwa mazowieckiego.

Tabela 2 Rodziny zobowiązane do współpracy z asystentem rodziny przez sąd

Rodziny zobowiązane do współpracy z asystentem rodziny przez sąd			
Rodziny :	2012	2015	2016
objęte wsparciem asystenta rodziny	1967	4593	5094
zobowiązane do współpracy przez sąd	57	357	405

Ogółem z usług asystenta rodziny skorzystało w 2012r. 1967 rodzin. Na przestrzeni kolejnych lat liczba rodzin stale wzrastała i w 2016 r. wyniosła 5094 rodziny, co oznacza wzrost w stosunku do roku poprzedniego (2015) o 11%.

Tabela 3 Rodziny, z którymi asystent rodziny zakończył współpracę

Rodziny, z którymi asystent rodziny zakończył współpracę				
Powody zakończenia współpracy	2012	2015	2016	Razem
ze względu na osiągnięcie celów	194	293	295	1468
ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę	139	236	261	1072
ze względu na brak efektów	38	78	53	321
ze względu na zmianę metod pracy	155	60	44	443
inne	35	27	47	191
Razem zakończona współpraca	561	694	700	3495
Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny - ogółem	1967	4593	5094	19343
%	28,52	15,11	13,74	18,07

Spośród 5094 rodzin współpracujących z asystentem rodziny w 2016r.; 700 rodzin zakończyło współpracę, co stanowi 1% wzrost w stosunku do roku 2015. Interesujący jest fakt, że spośród 1967 rodzin objętych pracą w 2012r. zakończyło w tym samym roku współpracę 561 rodzin, co stanowiło prawie 30% ogółu rodzin. W okresie od 2012-2016 procent rodzin, które zakończyły pracę z asystentem zmalał. Jest to tendencja spójna z faktem wydłużenia się okresu współpracy asystentów z rodzinami na okres powyżej 1 roku. Najprawdopodobniej wynika to ze stopnia złożoności problemów występujących w rodzinach, który ma bezpośredni wpływ na wydłużanie się okresu pracy asystenta rodziny.

Na przestrzeni lat najczęstszym powodem zakończenia pracy asystentem rodziny było osiągnięcie celów we współpracy z rodziną 42%. Jednakże równie istotną okolicznością było zaprzestanie współpracy przez samą rodzinę 31%. Najrzadziej, bo w 9% kończono prace ze względu na brak efektów.

Tabela 4 Liczba asystentów w rodzinach

Liczba asystentów w rodzinach			
Liczba rodzin	2012	2015	2016
Liczba rodzin - ogółem	1967	4593	5094
Liczba asystentów w rodzinie	226	446	453
Liczba rodzin przypadająca na jednego asystenta- średnio	9	10	11

2. Placówki wsparcia dziennego

Rodziny mające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych potrzebują pomocy w zakresie organizowania dla ich dzieci czasu wolnego, radzenia sobie z trudnościami szkolnymi czy zaburzeniami zachowania. Ważną rolę w tym zakresie spełniają placówki wsparcia dziennego.

Tabela 5 Placówki wsparcia dziennego

Placówki wsparcia dziennego			
Rodzaj placówki	2012	2015	2016
Placówki wsparcia dziennego - ogółem	225	246	215
opiekuńcze	185	197	189
specjalistyczne	45	51	51
pracy podwórkowej	8	13	7

W województwie mazowieckim na koniec 2016 r. działało ogółem 215 placówek wsparcia dziennego, w tym 189 opiekuńczych, 51 specjalistycznych i 7 pracy podwórkowej. W stosunku do roku 2015 liczba placówek zmniejszyła się o 13%.

Tabela 6 Wykorzystanie miejsc w placówkach wsparcia dziennego

Wykorzystanie miejsc w placówkach wsparcia dziennego			
	2012	2015	2016
Liczba miejsc	6964	7286	7067
Przeciętna liczba korzystających dzieci	5581	5647	5177

W 2016r. do placówek wsparcia dziennego uczęszczało 5177 dzieci co oznacza spadek o 8% do liczby uczęszczających dzieci w 2015r.

Tabela 7 Podział placówek wsparcia dziennego wg podmiotu prowadzącego

Podział placówek wsparcia dziennego wg podmiotu prowadzącego			
	2012	2015	2016
Placówki wsparcia dziennego			
Ogółem	225	246	215
publiczne	49	64	57
niepubliczne	176	182	158

Spośród ogółu placówek wsparcia dziennego w 2016 roku 73% było prowadzonych przez podmioty niepubliczne.

W gminach 14 - stu powiatów województwa mazowieckiego na konie roku 2016 r. nie funkcjonowały żadne placówki wsparcia dziennego. Dotyczy to powiatów: żuromińskiego, mławskiego, przasnyskiego, gostynińskiego, plockiego, płońskiego, ostrowskiego, żyrardowskiego, łosickiego, białobrzeskiego, przysuskiego, szydłowieckiego, zwolenńskiego i lipskiego.

3. Rodziny wspierające

Rodzina przeżywająca trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych może, zostać objęta pomocą rodziny wspierającej, która pochodzi z bezpośredniego otoczenia dziecka.

W roku 2012 bezpośrednio po wprowadzeniu ustawy, nie ustanowiono rodzin wspierających. W roku 2016 funkcjonowało 39 rodzin wspierających, co stanowi spadek o 5% wobec roku 2015, w którym ustanowiono 41 rodzin wspierających.

Rodziny wspierające pomagały rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w szczególności w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz w kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych. W 2016 r. najwięcej rodzin, bo 35 ustanowiono w m.st. Warszawa, w gminie Bodzanów powstało 3, a w Ciechanowie 1 rodzina. Nadal nie jest to popularna forma wsparcia, być może w najbliższych latach gminy podejmą działania popularyzujące tę formę wsparcia.

II. PIECZA ZASTĘPCZA

Pieczą zastępczą jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Za jej organizację odpowiada powiat. Pieczę zastępczą jest sprawowana w formie rodzinnej i instytucjonalnej.

Zauważa się stopniowy spadek liczby dzieci przebywających w pieczy zastępczej. Na koniec 2016 roku na terenie województwa mazowieckiego pieczę zastępczą było objętych 7920 dzieci (8045 w 2012 r., 8172 w 2015 r.), w tym 6110 umieszczonych w pieczy rodzinnej i 1810 w pieczy instytucjonalnej.

1. Rodzinna pieczę zastępcza

~~Formami rodzinnej pieczy zastępczej są: rodzina zastępcza i rodzinny dom dziecka.~~

W rodzinach zastępczych umieszcza się dzieci, których rodzice zostali pozbawieni władzy rodzicielskiej lub gdy władza ta została im ograniczona lub zawieszona. Jest to więc forma pomocy dziecku w przypadku niemożności zapewnienia mu opieki i wychowania przez rodziców biologicznych. Rodzina zastępcza jest częścią szerszego systemu na rzecz pomocy dziecku i jego rodzinie. System ten tworzy zarówno rodzina zastępcza, rodzinny dom dziecka, placówki instytucjonalnej pieczy zastępczej, organizator rodzinnej pieczy zastępczej, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, jak i rodzina biologiczna oraz asystent rodziny, a także sąd decydujący o losie dziecka, kurator oraz inne instytucje świadczące pomoc na rzecz dziecka i rodziny w kryzysie (organizacje pozarządowe, powiatowe centra pomocy rodzinie, ośrodki pomocy społecznej).

Typy rodzin zastępczych:

- spokrewniona – mogą ją stworzyć najbliżsi krewni dziecka, czyli dziadkowie lub rodzeństwo (babcia, dziadek, brat, siostra)
- niezawodowa – może ją stworzyć zarówno rodzina dziecka niebędąca wstępnymi lub rodzeństwem dziecka, jak i osoby niespokrewnione z dzieckiem,
- zawodowa – to taka rodzina zastępcza, z którą starosta zawiera umowę o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej; tworzą ją małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, niebędący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka.

W Rodzinnym Domu Dziecka, może przebywać nie więcej niż ośmioro dzieci. Z osobą prowadzącą rodzinny dom dziecka starosta zawiera umowę o świadczenie usług, z tytułu której przysługuje stałe wynagrodzenie miesięczne.

Zadania z zakresu rodzinnej pieczy zastępczej na poziomie powiatu realizują organizatorzy rodzinnej pieczy zastępczej. Na koniec 2016 r. w województwie mazowieckim było ich 42. Łączna liczba podmiotów rodzinnej pieczy zastępczej na koniec 2016 roku wynosiła 4312, co stanowi o 1% mniej niż w roku 2015 i o 3% więcej w porównaniu do roku 2012.

Ogółem na koniec 2016 r. pieczą rodzinną było objętych 6110 dzieci. Najwięcej dzieci przebywa w rodzinach zastępczych spokrewnionych w liczbie 3743 i stanowi 61% ogółu. W rodzinach zastępczych niezawodowych przebywa 1624 dzieci, co stanowi 27% ogółu, w rodzinach zastępczych zawodowych umieszczonych jest 487 dzieci, co stanowi 8% ogółu. W rodzinnych domach dziecka przebywa 4% ogółu w liczbie 256 dzieci.

Tabela 8 Liczba podmiotów rodzinnej pieczy zastępczej

Forma pieczy	Rok	Liczba rodzin	Powstałe w okresie sprawozdawczym	Rozwiązane w okresie sprawozdawczym
Rodziny zastępcze spokrewnione	2012	2 772	222	129
	2015	2 957	193	147
	2016	2 910	167	115
Rodziny zastępcze niezawodowe	2012	1 324	129	69
	2015	1 278	100	93
	2016	1 254	109	73
Rodziny zastępcze zawodowe	2012	93	9	4
	2015	99	2	7
	2016	106	9	4
<i>o charakterze pogotowia rodzinnego</i>	2012	47	5	1
	2015	42	3	0
	2016	40	2	4
<i>specjalistyczne</i>	2012	17	0	1
	2015	19	0	0
	2016	16	1	0
Rodzinne domy dziecka	2012	13	4	0
	2015	36	5	3
	2016	42	5	1

Liczba rodzin zastępczych spokrewnionych:

- w 2015 r. wzrosła o 7 % w porównaniu z rokiem 2012, na koniec 2016 roku liczba rodzin nieznacznie zmalała i wynosi o 2% mniej niż w roku ubiegłym, natomiast w porównaniu z 2012 rokiem wzrosła o 5%.

Liczba rodzin zastępczych niezawodowych:

- w 2015 r. zmalała o 3 % w porównaniu z rokiem 2012, na koniec 2016 roku liczba rodzin nieznacznie wzrosła i wynosi o 2% więcej niż w roku ubiegłym, natomiast w porównaniu z 2012 rokiem zmalała o 5%.

Liczba rodzin zastępczych zawodowych:

- w 2015 r. wzrosła o 6 % w porównaniu z rokiem 2012, na koniec 2016 roku liczba rodzin nieznacznie wzrosła i wynosi o 7% więcej niż w roku ubiegłym, natomiast w porównaniu z 2012 rokiem wzrosła o 14%.

Liczba rodzin zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego:

- w 2015 r. zmalała o 11 % w porównaniu z rokiem 2012, na koniec 2016 roku liczba rodzin zmalała i wynosi o 5% mniej niż w roku ubiegłym, natomiast w porównaniu z 2012 rokiem zmalała o 15%.

Liczba rodzin zastępczych zawodowych specjalistycznych:

- w 2015 r. wzrosła o 12 % w porównaniu z rokiem 2012, na koniec 2016 roku liczba rodzin zmalała i wynosi o 15% mniej niż w roku ubiegłym, natomiast w porównaniu z 2012 rokiem zmalała o 6%.

Liczba rodzinnych domów dziecka:

- w 2015 r. wzrosła prawie trzykrotnie i wynosi 36 w porównaniu z rokiem 2012, na koniec 2016 roku liczba nadal rosła i wynosi więcej o 17% niż w roku ubiegłym, natomiast w porównaniu z 2012 rokiem wzrosła o ponad 200%.

Tabela 9 *Liczba dzieci i okres przebywania w pieczy zastępczej*

Formy pieczy	Rok	Ogółem	Powyżej 6 do 12 miesięcy	Powyżej 3 lat
Rodziny zastępcze spokrewnione	2012	3 687	193	2 372
	2015	3 802	182	2 668
	2016	3 743	177	2 655
Rodziny zastępcze niezawodowe	2012	1 736	139	991
	2015	1 655	92	1 110
	2016	1 624	92	1 090
Rodziny zastępcze zawodowe	2012	591	73	249
	2015	529	67	279
	2016	487	36	260
<i>o charakterze pogotowia rodzinnego</i>	2012	178	37	3
	2015	148	34	9
	2016	122	20	9
<i>specjalistyczna</i>	2012	37	3	21
	2015	38	0	31
	2016	38	1	30
Rodzinne domy dziecka	2012	62	20	18
	2015	230	19	106
	2016	256	26	143

Liczba dzieci w **spokrewnionych rodzinach zastępczych** w 2015 r. wzrosła o 3% w porównaniu z rokiem 2012. Na koniec 2016 roku liczba dzieci zmalała i wynosiła o 2% mniej niż w roku ubiegłym, natomiast w porównaniu z 2012 rokiem nieznacznie wzrosła o 1%. Liczba dzieci przebywających w rodzinach w okresie powyżej 6 do 12 m-cy w 2015 r. wzrosła o 6% w porównaniu z rokiem 2012. Na koniec 2016 roku liczba dzieci zmalała i wynosiła o 3% mniej niż w roku ubiegłym, natomiast w porównaniu z 2012 rokiem zmalała o 8%. Liczba dzieci przebywająca w rodzinach w okresie powyżej 3 lat w 2015 r. wzrosła o 12% w porównaniu z rokiem 2012. Na koniec 2016 roku liczba dzieci nieznacznie zmalała i wynosiła o 0,5% mniej niż w roku ubiegłym, natomiast w porównaniu z 2012 rokiem wzrosła o 12%.

Liczba dzieci w **niezawodowych rodzinach zastępczych** w 2015 r. zmalała o 3% w porównaniu z rokiem 2012. Na koniec 2016 roku liczba dzieci nieznacznie zmalała i wynosiła o 2% mniej niż w roku ubiegłym, natomiast w porównaniu z 2012 rokiem zmalała o 6%. Liczba dzieci przebywająca w rodzinach w okresie powyżej 6 do 12 m-cy w 2015 i 2016 roku zmalała o 34 % w porównaniu z rokiem 2012. Liczba dzieci przebywająca w rodzinach w okresie powyżej 3 lat w 2015 r. wzrosła o 12% w porównaniu z rokiem 2012. Na koniec 2016 roku liczba dzieci nieznacznie zmalała i wynosiła o 2% mniej niż w roku ubiegłym, natomiast w porównaniu z 2012 rokiem wzrosła o 10%.

Liczba dzieci w **zawodowych rodzinach zastępczych** w 2015 r. zmalała o 10% w porównaniu z rokiem 2012. Na koniec 2016 roku liczba dzieci nadal malała i wyniosła o 8% mniej niż w roku ubiegłym, natomiast w porównaniu z 2012 rokiem zmalała o 18%. ~~Liczba dzieci przebywająca w rodzinach w okresie powyżej 6 do 12 m-cy w 2015 r. zmalała~~ o 8% w porównaniu z rokiem 2012. Na koniec 2016 roku liczba dzieci zmalała aż o 46%. Liczba dzieci przebywająca w rodzinach w okresie powyżej 3 lat w 2015 r. wzrosła o 12% w porównaniu z rokiem 2012. Na koniec 2016 roku liczba dzieci zmalała i wynosi o 7% mniej niż w roku ubiegłym, natomiast w porównaniu z 2012 rokiem wzrosła o 4%.

Liczba dzieci w **rodzinach zastępczych o charakterze pogotowia rodzinnego** w roku 2015 zmalała o 17% w porównaniu z rokiem 2012. Na koniec 2016 roku nadal malała i wynosiła mniej o 18% niż w roku ubiegłym, natomiast w porównaniu z 2012 rokiem zmalała o 31%. Liczba dzieci przebywająca w rodzinach w okresie powyżej 6 do 12 m-cy w 2015 r. zmalała o 8% w porównaniu z rokiem 2012. Na koniec 2016 roku liczba dzieci zmalała aż o 46%. Liczba dzieci przebywająca w rodzinach w okresie powyżej 3 lat w 2015 r. wzrosła o 200% w porównaniu z rokiem 2012. Na koniec 2016 roku liczba dzieci nie uległa zmianie w stosunku do roku ubiegłego.

Liczba dzieci w **rodzinach zastępczych zawodowych specjalistycznych** w 2012 roku wynosiła 37. W roku 2015 wzrosła o jedno dziecko więcej i wynosiła 38. W 2016 roku liczba dzieci nie uległa zmianie. Liczba dzieci przebywająca w rodzinach w okresie powyżej 6 do 12 m-cy w 2012 r. wynosiła 3, natomiast w roku 2015 zmalała do 0. Na koniec 2016 roku w rodzinach zawodowych specjalistycznych przebywało 1 dziecko. Liczba dzieci przebywająca w rodzinach w okresie powyżej 3 lat w 2015 r. wzrosła o 48% w porównaniu

z rokiem 2012. Na koniec 2016 roku liczba zmalała o 3% mniej niż w roku ubiegłym, natomiast w porównaniu z 2012 rokiem wzrosła o 43%.

W rodzinnych domach dziecka w 2012 roku przebywało 62 dzieci. Intensywny rozwój tej formy pieczy zastępczej nastąpił w latach następnych; w 2015 r. przebywało już 230 dzieci, natomiast w 2016 r. nastąpił wzrost o 11% więcej, niż w roku ubiegłym.

W okresie od 6 do 12 m-cy w 2012 r. przebywało 20 dzieci. W 2015 roku liczba dzieci zmalała o 5%. Na koniec w 2016 r. liczba dzieci wzrosła i wynosiła 37% więcej niż w roku ubiegłym, natomiast w porównaniu z 2012 rokiem wzrosła o 30%. Liczba dzieci przebywająca w okresie powyżej 3 lat w 2015 r. wzrosła o 500% w porównaniu z rokiem 2012. Na koniec 2016 roku liczba wzrosła o 35% niż w roku ubiegłym, natomiast w porównaniu z 2012 rokiem wzrosła o 700%.

Mapy nr 1-5 przedstawiają liczbę dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka w poszczególnych powiatach województwa mazowieckiego.

W rodzinach zastępczych spokrewnionych w roku 2012 przebywało najwięcej dzieci (1324) w przedziale wiekowym 7-13 lat. W latach 2015-2016 sytuacja nie uległa znacznej zmianie. Najmniej dzieci przebywało w wieku poniżej 1 roku, w 2012 r. 22 dzieci, w 2015 r. 27 dzieci i w 2016 r. 16 dzieci.

W rodzinach zastępczych niezawodowych w roku 2012 r. przebywało najwięcej dzieci (690) w przedziale wiekowym 7-13 lat. W 2015 roku liczba dzieci zmalała o 25%. Na koniec 2016 roku liczba zmalała o 7% w porównaniu z rokiem ubiegłym, natomiast w porównaniu z 2012 rokiem zmalała o 30%. Najmniej dzieci przebywało w wieku poniżej 1 roku., 17 w 2012 r., 20 w 2015 r. i 13 w 2016 r.

W rodzinach zastępczych zawodowych w 2012 r. przebywało najwięcej dzieci (224), w przedziale wiekowym 7-13 lat. Liczba ta ulegała zmniejszeniu o 23% w 2015 r. Na koniec 2016 roku liczba dzieci zmalała o 9% w stosunku do roku ubiegłego natomiast w porównaniu z 2012 rokiem liczba zmalała o 30%. W 2012 r. przebywało najmniej (20) dzieci w przedziale wiekowym 18-24 lata. W roku 2015 liczba wzrosła ponad dwukrotnie. Na koniec 2016 roku liczba dzieci zmalała o 9% w stosunku do roku ubiegłego, natomiast w porównaniu z 2012 rokiem liczba dzieci wzrosła dwukrotnie.

Tabela 10 *Wiek dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej*

Wyszczególnienie	Rok	Rodziny zastępcze spokrewnione	Rodziny zastępcze niezawodowe	Rodziny zastępcze zawodowe ogółem	o charakterze pogotowia rodzinnego	specjalistyczne	Rodzinn e domy dziecka
Dzieci w pieczy zastępczej w wieku:	2012	3 687	1 736	591	178	37	62
	2015	3 802	1 655	529	148	38	230
	2016	3 743	1 624	487	122	38	256
poniżej 1 roku	2012	22	17	34	30	1	3
	2015	27	20	52	37	2	9
	2016	16	13	30	22	2	6
od 1 roku do 3 lat	2012	216	74	94	53	9	10
	2015	156	74	71	41	2	34
	2016	138	88	85	46	4	33
4- 6 lat	2012	387	153	91	28	5	15
	2015	332	124	74	27	5	36
	2016	332	123	75	27	2	39
7-13 lat	2012	1 324	690	224	52	12	20
	2015	1 326	517	173	32	17	95
	2016	1 326	482	158	20	18	113
14-17 lat	2012	1 211	580	128	15	7	12
	2015	1 158	560	113	10	6	42
	2016	1 104	557	97	4	5	52
18-24 lat	2012	527	222	20	0	3	2
	2015	803	360	46	1	6	14
	2016	827	361	42	3	7	13

W rodzinach o charakterze pogotowia rodzinnego w 2012 roku najwięcej przebywało dzieci (53) w przedziale wiekowym 1-3 lat. W roku 2015 liczba zmalała o 80%. Na koniec 2016 roku liczba dzieci wzrosła o 15% w stosunku do roku ubiegłego, natomiast w porównaniu z 2012 rokiem dzieci było mniej o 10%. Najmniej dzieci przebywało w przedziale wiekowym 18-24 lata, w 2012 roku nie było żadnego dziecka, w 2015 roku było 1 dziecko a na koniec 2016 roku 3 dzieci.

W rodzinach specjalistycznych w 2012 roku przebywało najwięcej dzieci (12) w przedziale wiekowym 7-13 lat. W roku 2015 liczba dzieci wzrosła o 42%. Na koniec 2016 roku liczba dzieci wzrosła o 6% w stosunku do roku ubiegłego, natomiast w porównaniu z 2012 rokiem dzieci było więcej o 50. Najmniej dzieci przebywało w wieku poniżej 1 roku; w 2012 r. było 1 dziecko, w 2015 i 2016 roku przebywało 2 dzieci.

W rodzinnych domach dziecka przebywało najwięcej dzieci (113) na koniec 2016 roku w przedziale wiekowym 7-13 lat. Liczba ta wzrosła o 19% w stosunku do roku ubiegłego i o 82% w porównaniu z rokiem 2012. Najmniej dzieci przebywało w wieku poniżej 1 roku, w 2012 r. było 3 dzieci, w 2015 liczba dzieci wzrosła dwukrotnie. Na koniec 2016 roku liczba dzieci zmalała o 33% w stosunku do roku ubiegłego, natomiast w porównaniu z 2012 rokiem liczba dzieci wzrosła o 100%.

Najczęstszym powodem umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej stanowią uzależnienia, na skutek którego w 2012 roku 1336 dzieci zostało umieszczonych w pieczy. W roku 2015 r. liczba dzieci wzrosła o 19%. Na koniec 2016 roku liczba zmalała nieznacznie o 1% stosunku do roku ubiegłego, natomiast w porównaniu z 2012 rokiem wzrosła o 17%.

Na koniec 2016 r. odnotowano 900 przypadków umieszczeń z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej, co stanowi o 6 % więcej niż w roku ubiegłym i o 25% więcej niż w roku 2012. Najbardziej występującym powodem jest bezrobocie; w 2012 r. występowało 8 przypadków, w 2015 tylko 3 i w 2016 żaden.

Szczegółowe dane dotyczące przyczyn umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej obrazuje Tabela 19.

2. Instytucjonalna piecza zastępcza

Instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie:

- placówek opiekuńczo-wychowawczych
- regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych
- interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych

Placówkę opiekuńczo-wychowawczą prowadzi powiat lub podmiot, któremu powiat zlecił realizację tego zadania. Prowadzenie regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej oraz interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego należy do zadań samorządu województwa. Na Mazowszu funkcjonuje jeden Interwencyjny Ośrodek Preadopcyjny w Otwocku prowadzony przez Fundację Rodzin Adopcyjnych, nie ma natomiast żadnej placówki regionalnej.

Liczba dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej systematycznie się zmniejsza. Na koniec 2016 r. wyniosła 1810, natomiast w 2012 r. pieczę instytucjonalną objętych było 1969 dzieci i w 2015 r. 1956.

Na koniec 2016 r. na terenie województwa mazowieckiego funkcjonowało 102 placówki opiekuńczo-wychowawcze, w tym 28 prowadzonych na zlecenie powiatu. Największą grupę stanowią placówki typu socjalizacyjnego – 52 i rodzinnego – 44. Ponadto w województwie funkcjonuje 11 placówek interwencyjnych i 1 specjalistyczno-terapeutyczna.

Tabela 11 Liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych

Lp.	Stan w dniu:	31.12.2012		31.12.2015		31.12.2016	
	Wyszczególnienie	Ogółem	w tym placówki prowadzone na zlecenie powiatu	Ogółem	w tym placówki prowadzone na zlecenie powiatu	Ogółem	w tym placówki prowadzone na zlecenie powiatu
1	Liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych, w tym pełniących funkcję:	80	11	88	15	102	28
2	socjalizacyjną	40	9	48	11	52	12
3	interwencyjną	13	1	11	2	11	1
4	specjalistyczno-terapeutyczną	0	0	1	0	1	0
5	rodzinną	39	2	33	3	44	16

Wzrasta liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych, na koniec 2016 roku było ich o 14 więcej niż w roku ubiegłym i o 22 więcej niż w 2012 roku. Systematycznie wzrasta liczba placówek socjalizacyjnych, natomiast typu interwencyjnego i specjalistyczno-terapeutycznych utrzymuje się na stałym poziomie. W 2016 r. zwiększyła się liczba placówek rodzinnych (14 placówek prowadzonych przez SOS Wioski Dziecięce). Od 2012 roku wzrasta liczba placówek prowadzonych na zlecenie powiatu.

Szczegółowe dane dotyczące liczby placówek opiekuńczo-wychowawczych w poszczególnych delegaturach znajdują się w Tabeli 12

Tabela 12 Liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych w delegaturach

Lp.	Stan w dniu	31.12.2012		31.12.2015		31.12.2016	
	Liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych w delegaturach	Ogółem	w tym placówki prowadzone na zlecenie powiatu	Ogółem	w tym placówki prowadzone na zlecenie powiatu	Ogółem	w tym placówki prowadzone na zlecenie powiatu
1	Warszawa	43	9	48	12	47	11
2	Ciechanów	3	0	6	0	6	0
3	Ostrołęka	4	0	3	1	3	1
4	Płock	7	0	9	0	11	0
5	Radom	18	1	16	1	15	1
6	Siedlce	5	1	6	1	20	15
7	Ogółem	80	11	88	15	102	28

Liczbę placówek opiekuńczo wychowawczych w powiatach województwa mazowieckiego przedstawiają Mapy 6-8.

Tabela 13 Liczba miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych (przeciętnie)

L.p.	Stan w dniu	31.12.2012		31.12.2015		31.12.2016	
	Wyszczególnienie	Ogółem	w tym placówki prowadzone na zlecenie powiatu	Ogółem	w tym placówki prowadzone na zlecenie powiatu	Ogółem	w tym placówki prowadzone na zlecenie powiatu
1	Miejsca w placówkach opiekuńczo-wychowawczych (przeciętnie), z tego w pełniących funkcję:	1 937	304	1 967	358	1 989	369
2	socjalizacyjną	1 353	204	1 454	225	1 494	239
3	interwencyjną	258	5	157	16	147	6
4	specjalistyczno-terapeutyczną	0	0	38	0	38	0

Przeciętna liczba miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych od 2012 roku nieznacznie wzrasta. W drugiej połowie 2015 roku wynosiła o 2% więcej, a w drugim półroczu 2016 o 3% więcej niż w roku 2012. Zmniejszyła się natomiast przeciętna liczba miejsc interwencyjnych – w drugim półroczu 2015 roku o 40% w stosunku do roku 2012 i o 43% w drugim półroczu 2016 r. Wysoka liczba miejsc interwencyjnych w 2012 roku jest związana z możliwością łączenia typów placówek, np. socjalizacyjnego i interwencyjnego przed wejściem w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Przeciętna liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych nieznacznie wzrosła w drugim półroczu 2015 roku w porównaniu do roku 2012. Natomiast w drugiej połowie 2016 roku zmniejszyła się o 5% w porównaniu z rokiem ubiegłym i o 3% w stosunku do 2012 roku. Obrazują to dane w Tabeli 13.

Systematycznie zmniejsza się przeciętna liczba dzieci umieszczonych w placówkach typu rodzinnego.

Tabela 14 Przeciętna liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych

Lp.	Stan w dniu	31.12.2012		31.12.2015		31.12.2016	
	Wyszczególnienie	Ogółem	w tym placówki prowadzone na zlecenie powiatu	Ogółem	w tym placówki prowadzone na zlecenie powiatu	Ogółem	w tym placówki prowadzone na zlecenie powiatu
1	Dzieci umieszczone w placówkach opiekuńczo-wychowawczych (przeciętnie), z tego w pełniących funkcję:	1 968	315	1 996	338	1 899	321
2	socjalizacyjną	1 409	218	1 507	220	1 450	229
3	interwencyjną	247	5	149	10	136	2
4	specjalistyczno-terapeutyczną	0	0	40	0	42	0
5	rodzinną	312	92	300	108	271	90

Stale zmniejsza się liczba osób zatrudnionych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, na koniec 2016 roku o 6% w porównaniu z końcem 2012 r. Liczba osób zatrudnionych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, zajmujących się opieką i wychowaniem na koniec 2015 roku wzrosła o 6% w porównaniu z 2012 r., natomiast w 2016 r. liczba ta zmniejszyła się o 2% w stosunku do roku poprzedniego i wzrosła o 4% w stosunku do 2012r.

Tabela 15 Zatrudnienie w placówkach opiekuńczo-wychowawczych

Lp.	Stan w dniu	31.12.2012		31.12.2015		31.12.2016	
	Wyszczególnienie	Ogółem	w tym placówki prowadzone na zlecenie powiatu	Ogółem	w tym placówki prowadzone na zlecenie powiatu	Ogółem	w tym placówki prowadzone na zlecenie powiatu
1	Osoby zatrudnione w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, w tym:	1 489	231	1 435	254	1 400	232
2	zajmujące się opieką i wychowaniem	902	151	960	176	942	147

Od 2012 roku zmniejsza się ogólna liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych – na koniec 2016 roku o 8% mniej niż w roku 2012. Nieznacznie natomiast zwiększyła się liczba dzieci w placówkach typu socjalizacyjnego. Zwiększyła się liczba dzieci, których pobyt w placówkach trwa powyżej 3 lat, na koniec 2016 r. o 8% więcej w porównaniu do 2012 roku. Szczegółowe dane dotyczące długości pobytu dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych znajdują się w Tabeli 20.

Największą grupę dzieci umieszczonych w placówkach typu interwencyjnego stanowią dzieci w wieku 14 – 17 lat, natomiast w placówkach rodzinnych w wieku 7 - 13 lat. Regularnie zmniejsza się liczba dzieci poniżej 1 roku życia umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, od 2012 r. o 73%. Według stanu na koniec roku 2016 o 18% zmniejszyła się liczba dzieci w wieku od 1 roku do 3 lat, o 7% liczba dzieci w wieku 7 – 13 lat, o 13% liczba dzieci w wieku 14 - 17 lat w stosunku do roku 2012. Wzrosła natomiast o 40% liczba dzieci pełnoletnich przebywających w placówkach, natomiast liczba dzieci w wieku 4-6 lat utrzymuje się na stałym poziomie.

Szczegółowe dane dotyczące wieku dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych przedstawia Tabela 21

Najczęściej dzieci były umieszczane w placówkach opiekuńczo-wychowawczych z powodu:

- uzależnienia rodziców – 48% dzieci umieszczonych z tego powodu w 2012 roku, w 2015 – 46%, w 2016 – 51%,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych – odpowiednio 27%, 31%, 25%,
- przemoc w rodzinie – 6% w 2012 i 2016 r., 7% w 2015 r.

W placówkach opiekuńczo-wychowawczych z powodu ubóstwa oraz bezrobocia zostało umieszczonych mniej niż 1% dzieci w każdym roku. Katalog powodów umieszczenia dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych zawiera Tabela 22.

Tabela 16 Napływ dzieci do pieczy zastępczej

Wyszczególnienie	Rok	Liczba dzieci				
		w rodzinach zastępczych spokrewnionych	w rodzinach zastępczych niezawodowych	w rodzinach zastępczych zawodowych	w rodzinnych domach dziecka	w instytucjonalnej pieczy zastępczej
Liczba dzieci do 18 roku życia umieszczonych w pieczy zastępczej	2012	497	340	309	71	1103
	2015	462	259	228	108	721
	2016	441	273	230	85	702

Liczba dzieci, które zostały umieszczone w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w 2016 r. zmniejszyła się o 64% w stosunku do 2012 r. i o 3% w stosunku do 2015 r. O 15% w stosunku do 2012 r. i o 3% w stosunku do 2015 roku zmniejszyła się liczba dzieci umieszczonych w pieczy rodzinnej.

Tabela 17 Odpływ dzieci z pieczy instytucjonalnej

Wyszczególnienie	Rok	Liczba dzieci z poprzednich okresów, które ubyły w okresie sprawozdawczym, z tego:				
		z rodzin zastępczych spokrewnionych	z rodzin zastępczych niezawodowych	z rodzin zastępczych zawodowych	z rodzinnych domów dziecka	z instytucjonalnej pieczy zastępczej
Dzieci do 18 roku życia	2012	160	130	209	21	870
	2015	208	157	262	87	670
	2016	201	119	221	59	672
Dzieci powyżej 18 roku życia	2012	234	66	14	2	238
	2015	226	111	18	3	284
	2016	240	101	22	10	255

Odływ dzieci do 18 roku życia z placówek opiekuńczo-wychowawczych w 2015 i 2016 roku utrzymuje się na stałym poziomie, zmniejszył się natomiast o 23% w stosunku do 2012 r. Odływ wychowanków pełnoletnich w 2016 r. zmniejszył się o 10% w porównaniu do roku ubiegłego.

W 2016 roku o 15% zmniejszył się odływ dzieci do 18 roku życia z pieczy rodzinnej, natomiast o 4% zwiększył się odsetek dzieci po ukończeniu 18 roku życia opuszczających rodzinną pieczę zastępczą.

Tabela 18 Świadczenia dla osób usamodzielnianych w pieczy

Wyszczególnienie	Piecza instytucjonalna			Piecza rodzinna		
	2012	2015	2016	2012	2015	2016
stan w dniu						
Pomoc dla osoby usamodzielnianej, z tego:	2 296	3 193	3 126	5944	4771	4549
na kontynuowanie nauki	2 122	2 987	2 923	5713	4583	4358
na usamodzielnienie	62	76	93	101	100	95
na zagospodarowanie	61	84	74	96	80	89
w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych	47	46	36	29	8	7
w uzyskaniu zatrudnienia	4	0	0	5	0	0

Liczba świadczeń dla osób usamodzielniających się w instytucjonalnej pieczy zastępczej w 2015 roku wzrosła o 39% w porównaniu z rokiem 2012. Na koniec 2016 roku liczba świadczeń nieznacznie spadła i wynosi o 2% mniej niż w roku ubiegłym, natomiast w porównaniu z 2012 rokiem wzrosła o 36%.

Liczba świadczeń dla osób usamodzielniających się w rodzinnej pieczy zastępczej w 2015 roku zmalała o 20% w porównaniu z rokiem 2012. Na koniec 2016 roku liczba świadczeń nieznacznie spadła i wynosi o 1% mniej niż w roku ubiegłym, natomiast w porównaniu z 2012 rokiem zmalała o 23%.

III. PODSUMOWANIE I REKOMENDACJE

1. Utrzymuje się wyraźna tendencja wzrostowa w zatrudnieniu przez samorządy asystentów rodziny. W 2016 roku wzrosło o 50% w stosunku do 2012 r.
2. W roku 2016 o 8% w stosunku do roku 2015 wzrosło zatrudnienie asystentów w oparciu o umowę o pracę, widocznie zmniejsza się zatrudnianie asystentów na umowy o świadczenie usług.
3. W roku 2016 w 405 przypadkach sąd zobowiązał rodzinę do pracy z asystentem rodziny i stanowi to 13% wzrost w stosunku do roku 2015.
4. Z usług asystenta rodziny w 2016 skorzystało 5094 rodziny, co oznacza wzrost w stosunku do roku poprzedniego o 11%. Na przestrzeni lat liczba rodzin stale wzrasta.
5. Na koniec 2016 r. działało ogółem 215 placówek wsparcia dziennego, w tym 189 opiekuńczych, 51 specjalistycznych i 7 pracy podwórkowej. W stosunku do roku 2015 liczba placówek wsparcia dziennego zmniejszyła się o 13%.
6. Gminy nie ustanawiają rodzin wspierających. W 2016 r. najwięcej rodzin wspierających, bo 35 ustanowiono w m.st. Warszawa, w gminie Bodzanów powstało 3, a w Ciechanowie 1 rodzina. Liczba rodzin wspierających zmniejszyła się w stosunku do roku 2015.
7. Uwagę zwraca brak udzielania pomocy osobom usamodzielnianym w zakresie pomocy w zatrudnieniu, gdzie w 2015 i 2016 r. w ogóle nie okazano ww. pomocy.
8. Wzrasta nieznacznie liczba rodzin zastępczych spokrewnionych, w 2015 r. o 3% więcej niż w 2012 i w 2016 r. o 2% więcej niż w 2012 r.
9. Maleje nieznacznie liczba rodzin zastępczych niezawodowych o 3% w 2015 r. i 5% w 2016 r.
10. Wzrasta liczba rodzin zawodowych o 6% w 2015 r. i o 13% w 2016 r.
11. Wzrasta liczba rodzinnych domów dziecka. W roku 2012 wynosiła 13, w roku 2015 r. 36 i w 2016 r. 42.
12. Powyżej 3 lat przebywa najwięcej dzieci w rodzinach zastępczych spokrewnionych, niezawodowych, zawodowych specjalistycznych i rodzinnych domach dziecka.
13. W okresie od 6 do 12 miesięcy najmniej dzieci przebywa w rodzinach zastępczych zawodowych o charakterze pogotowia rodzinnego.
14. Najwięcej dzieci przebywających w rodzinach zastępczych przebywa w przedziale wiekowym 7 - 13 lat, najmniej dzieci poniżej 1 roku.

15. Najczęstszym powodem umieszczenia w pieczy zastępczej stanowią uzależnienia: 1336 dzieci w 2012 r., 1585 dzieci w 2015 r. i 1569 w 2016 r. Sukcesywnie rośnie liczba umieszczeń z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej; Na koniec 2016 r. odnotowano 900 przypadków umieszczeń z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej, co stanowi o 6 % więcej niż w roku ubiegłym i o 25% więcej niż w roku 2012. Najrzadziej występującym powodem jest bezrobocie.
16. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w 2016 roku (7920) w stosunku do roku 2015 (8172) zmniejszyła się o 3,2%.
17. W roku 2015 funkcjonowało 88 placówek opiekuńczo-wychowawczych, a w 2016 r. 102. W 2016 roku najwięcej placówek działało w delegaturze: Warszawa (47), Siedlce (20), Radom(15).
18. Na koniec 2016 r. w 11 powiatach brak było placówek opiekuńczo-wychowawczych (białobrzeski, grójecki, łosicki, makowski, ostrowski, przysuski, pułtuski, sokołowski, zwolenński, żuromiński, żyrardowski).
19. Zmniejsza się liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych: na koniec 2016 r – 1810 dzieci, 2015 r. – 1956 dzieci, 2012 r. – 1969 dzieci.
20. Największą grupę dzieci umieszczonych w placówkach typu socjalizacyjnego i interwencyjnego stanowią dzieci w wieku 14 – 17 lat, natomiast w placówkach rodzinnych w wieku 7-13 lat. Regularnie zmniejsza się liczba dzieci poniżej 1 roku życia umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, od 2012 r. o 73%. Wzrosła natomiast o 40% liczba dzieci pełnoletnich przebywających w placówkach.
21. Najczęstszymi powodami umieszczania dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych są:
- uzależnienia rodziców – 48% dzieci umieszczonych z tego powodu w 2012 roku, w 2015 – 46%, w 2016 – 51%,
 - bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych – odpowiednio 27%, 31%, 25%,
 - przemoc w rodzinie – 6% w 2012 i 2016 r., 7% w 2015 r.,
22. W placówkach opiekuńczo-wychowawczych z powodu ubóstwa oraz bezrobocia zostało umieszczonych mniej niż 1% dzieci w każdym roku.

Spis Tabel

Tabela 1	Liczba asystentów rodziny i forma zatrudnienia	3
Tabela 2	Rodziny zobowiązane do współpracy z asystentem rodziny przez sąd	4
Tabela 3	Rodziny , z którymi asystent rodziny zakończył współpracę	5
Tabela 4	Liczba asystentów w rodzinach	6
Tabela 5	Placówki wsparcia dziennego	6
Tabela 6	Wykorzystanie miejsc w placówkach wsparcia dziennego.....	7
Tabela 7	Podział placówek wsparcia dziennego wg podmiotu prowadzącego	7
Tabela 8	Liczba podmiotów rodzinnej pieczy zastępczej.....	10
Tabela 9	Liczba dzieci i okres przebywania w pieczy zastępczej	12
Tabela 10	Wiek dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	15
Tabela 11	Liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych	17
Tabela 12	Liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych w delegaturach	18
Tabela 13	Liczba miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych (przeciętnie)	19
Tabela 14	Przeciętna liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych...	20
Tabela 15	Zatrudnienie w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	20
Tabela 16	Napływ dzieci do pieczy zastępczej.....	22
Tabela 17	Odływ dzieci z pieczy instytucjonalnej	22
Tabela 18	Świadczenia dla osób usamodzielnianych w pieczy	23
Tabela 19	Powody umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.....	27
Tabela 20	Długość pobytu dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.....	29
Tabela 21	Wiek dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.....	30
Tabela 22	Powody umieszczenia dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.....	31

Tabela 19 Powody umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej

Wyszczególnienie	Rok	Rodziny zastępcze spokrewnione	Rodziny zastępcze niezawodowe	Rodziny zastępcze ogółem	o charakterze pogotowia rodzinnego	specjalistyczne	Rodzinne domy dziecka
sieroctwo	2012	273	164	8	0	0	0
	2015	250	144	7	0	2	1
	2016	232	140	7	0	0	3
półsieroctwo	2012	440	231	14	2	0	5
	2015	428	214	19	0	1	6
	2016	400	226	15	1	0	4
uzależnienia rodziców, w tym:	2012	1 336	634	302	98	9	34
	2015	1 585	681	316	83	14	116
	2016	1 569	673	278	61	12	136
od alkoholu	2012	1 209	590	273	93	6	32
	2015	1 375	604	314	81	14	113
	2016	1 304	628	259	54	12	125
przemoc w rodzinie	2012	49	34	15	9	0	4
	2015	50	56	21	15	0	7
	2016	41	45	22	11	0	9
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	2012	718	363	164	28	6	8
	2015	847	330	93	23	9	69
	2016	900	331	95	23	13	75
niepełnosprawność co najmniej jednego z rodziców	2012	132	58	15	9	2	0
	2015	117	55	12	4	2	7
	2016	107	52	18	9	2	12
długotrwała lub ciężka choroba co najmniej jednego z rodziców	2012	148	55	15	4	1	6
	2015	157	46	15	8	1	8
	2016	147	47	11	4	0	4
ubóstwo	2012	38	34	41	6	1	0
	2015	5	3	0	0	0	0
	2016	0	0	0	0	0	0
bezrobocie	2012	8	1	0	0	0	0
	2015	3	1	0	0	0	2
	2016	0	0	0	0	0	0

nieodpowiednie warunki mieszkaniowe	2012	9	4	7	11	0	1
	2015	13	1	0	0	0	1
	2016	6	4	0	0	0	1
pobyt za granicą co najmniej jednego z rodziców (praca zarobkowa)	2012	58	5	0	0	0	0
	2015	62	6	2	0	0	0
	2016	63	5	2	0	0	0
inne	2012	261	120	43	14	10	2
	2015	261	99	42	15	9	12
	2016	258	83	38	13	11	11
dzieci cudzoziemców	2012	2	13	1	0	0	0
	2015	1	13	2	0	0	0
	2016	1	14	1	0	0	0
małoletnie matki	2012	59	7	0	0	0	0
	2015	23	6	0	0	0	1
	2016	19	4	0	0	0	1

Tabela 20 Długość pobytu dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych

L. p.	Rok	Wyszczególnienie	Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej						
			dzieci umieszczone w pieczy zastępczej ogółem	do 3 miesięcy	powyżej 3 do 6 miesięcy	powyżej 6 do 12 miesięcy	powyżej 1 roku do 2 lat	powyżej 2 lat do 3 lat	powyżej 3 lat
1	31.12.2012	Placówki opiekuńczo-wychowawcze, z tego pełniące funkcję:	1 969	198	185	246	398	258	684
2		socjalizacyjną	1 370	99	109	159	306	213	484
3		interwencyjną	277	96	65	58	41	11	6
4		specjalistyczno-terapeutyczną	0	0	0	0	0	0	0
5		rodzinną	322	3	11	29	51	34	194
6	31.12.2015	Placówki opiekuńczo-wychowawcze, z tego pełniące funkcję:	1 956	168	154	231	416	277	710
7		socjalizacyjną	1 479	104	124	156	338	255	502
8		interwencyjną	143	50	21	46	24	0	2
9		specjalistyczno-terapeutyczną	38	3	4	4	5	5	17
10		rodzinną	296	11	5	25	49	17	189
11	31.12.2016	Placówki opiekuńczo-wychowawcze, z tego pełniące funkcję:	1 810	150	116	246	336	226	736
12		socjalizacyjną	1 400	99	89	187	272	194	559
13		interwencyjną	113	34	20	42	12	4	1
14		specjalistyczno-terapeutyczną	39	3	1	3	8	5	19
15		rodzinną	258	14	6	14	44	23	157

Tabela 21 Wiek dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych

Liczba dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych																
L. p	Wyszczególnienie	ogółem			typu socjalizacyjnego			typu interwencyjnego			typu specjalistyczno-terapeutycznego			typu rodzinnego		
		2012	2015	2016	2012	2015	2016	2012	2015	2016	2012	2015	2016	2012	2015	2016
1	Rok	1969	1956	1810	1370	1479	1400	277	143	113	0	38	39	322	296	258
2	Dzieci w pieczy zastępczej w wieku:															
2	poniżej 1 roku	41	25	11	22	19	7	13	1	0	0	2	2	6	3	2
3	od 1 roku do 3 lat	96	111	79	70	73	55	14	1	1	0	13	7	12	24	16
4	4- 6 lat	145	147	141	86	106	95	29	3	4	0	11	16	30	27	26
5	7-13 lat	625	623	582	426	461	421	67	35	37	0	10	11	132	117	113
6	14-17 lat	929	881	808	664	697	665	151	100	69	0	2	1	114	82	73
7	18-24 lat	133	169	189	102	123	157	3	3	2	0	0	2	28	43	28

Tabela 22 Powody umieszczenia dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych

Liczba dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych																
Lp.	Wyszczególnienie	ogółem	S	I	S-T	R	ogółem	S	I	S-T	R	ogółem	S	I	S-T	R
31.12.2012						31.12.2015						31.12.2016				
Stan w dniu																
1	Dzieci umieszczone w pieczy zastępczej, z tego na skutek:	1969	1370	277	0	322	1923*	1454	137	38	294	1784*	1381	110	39	254
2	sieroctwa	29	20	1	0	8	24	23	1	0	0	23	20	3	0	0
3	pólsieroctwa	81	57	5	0	19	54	38	3	0	13	65	55	0	0	10
4	uzależnienia rodziców, w tym:	949	670	90	0	189	902	687	37	4	174	925	693	43	18	171
5	od alkoholu	944	668	88	0	188	891	677	37	4	173	921	692	43	17	169
6	przemocy w rodzinie	118	76	22	0	20	132	87	10	0	35	102	78	5	2	17
7	bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	531	376	92	0	63	616	460	75	19	62	454	357	52	8	37
8	niepełnosprawności co najmniej jednego z rodziców	44	39	0	0	5	34	30	1	0	3	36	30	0	3	3
9	długotrwałej lub ciężkiej choroby co najmniej jednego z rodziców	46	41	1	0	4	54	43	3	7	1	60	48	0	3	9
10	ubóstwa	12	10	2	0	0	12	11	1	0	0	17	17	0	0	0
11	bezrobocia	0	0	0	0	0	2	2	0	0	0	4	4	0	0	0
12	nieodpowiednich warunków mieszkaniowych	31	21	8	0	2	14	12	2	0	0	8	6	2	0	0
13	pobytu za granicą co najmniej jednego z rodziców (praca zarobkowa)	5	4	0	0	1	4	1	3	0	0	4	3	1	0	0
14	inne	123	56	56	0	11	75	60	1	8	6	86	70	4	5	7

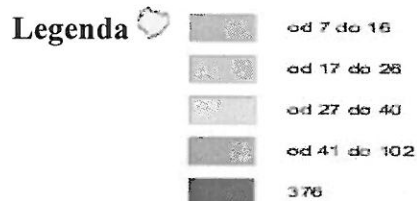
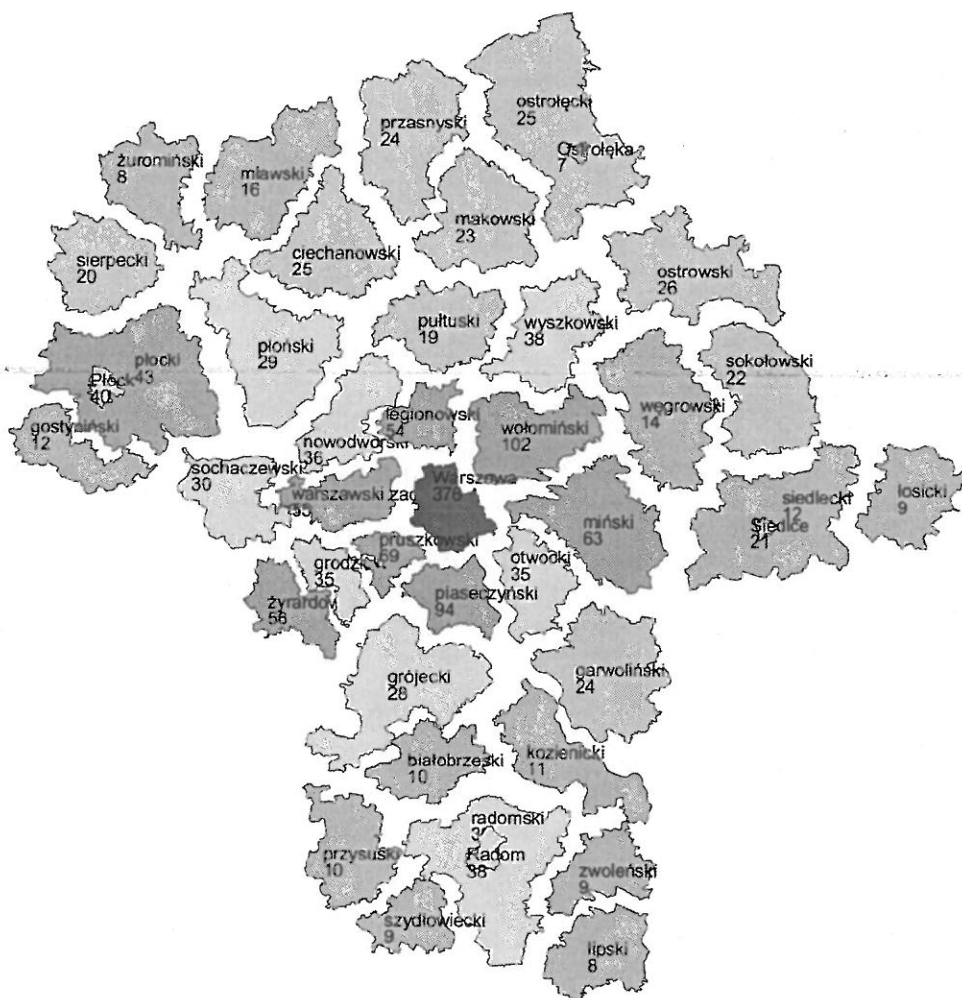
* w tabeli nie wykazano dzieci cudzoziemców oraz małoletnich matek

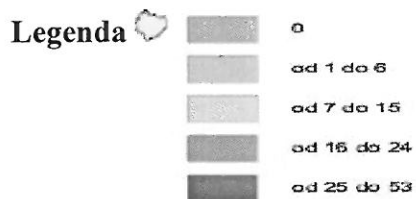
Spis Map

Mapa 1	Liczba dzieci w rodzinach zastępczych niezawodowych.....	33
Mapa 2	Liczba dzieci, w rodzinach zastępczych zawodowych	34
Mapa 3	Liczba dzieci, w rodzinach zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego.....	35
Mapa 4	Liczba dzieci, w rodzinach zastępczych zawodowych pełniących funkcję specjalistyczną.....	36
Mapa 5	Liczba dzieci, w rodzinnych domach dziecka.....	37
Mapa 6	Liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych w województwie mazowieckim	38
Mapa 7	Liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych w województwie mazowieckim	39
Mapa 8	Liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych w województwie mazowieckim	40

Mapa 1 *Liczba dzieci w rodzinach zastępczych niezawodowych*
(stan na dzień 31.12.2016 r.)

Delegatura w Ciechanowie: 97 Delegatura w Ostrołęce: 79
 Delegatura w Płocku: 115 Delegatura w Radomiu: 162
 Delegatura w Siedlcach: 102

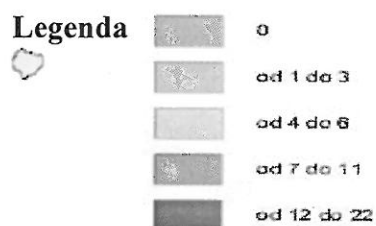
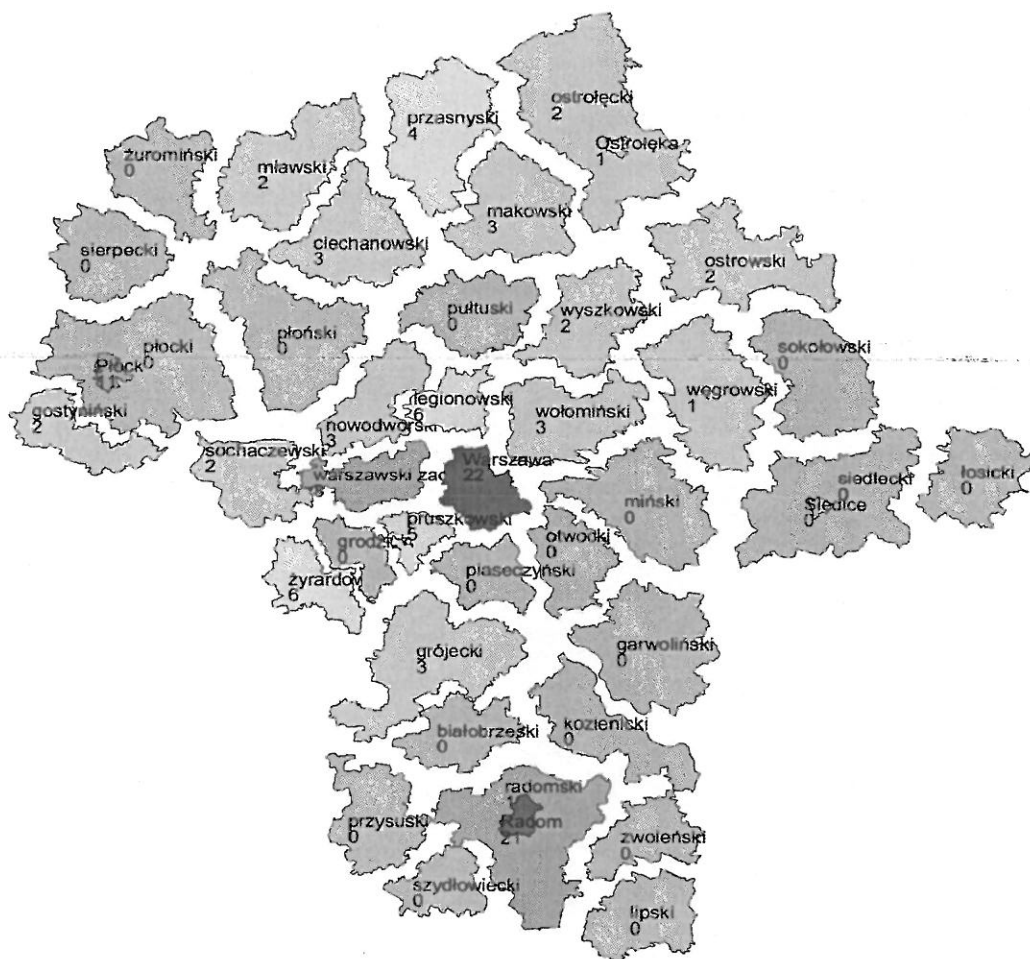

(stan na dzień 31.12.2016 r.)

Delegatura w Płocku: 13 Delegatura w Radomiu: 34

Delegatura w Siedlcach: 1

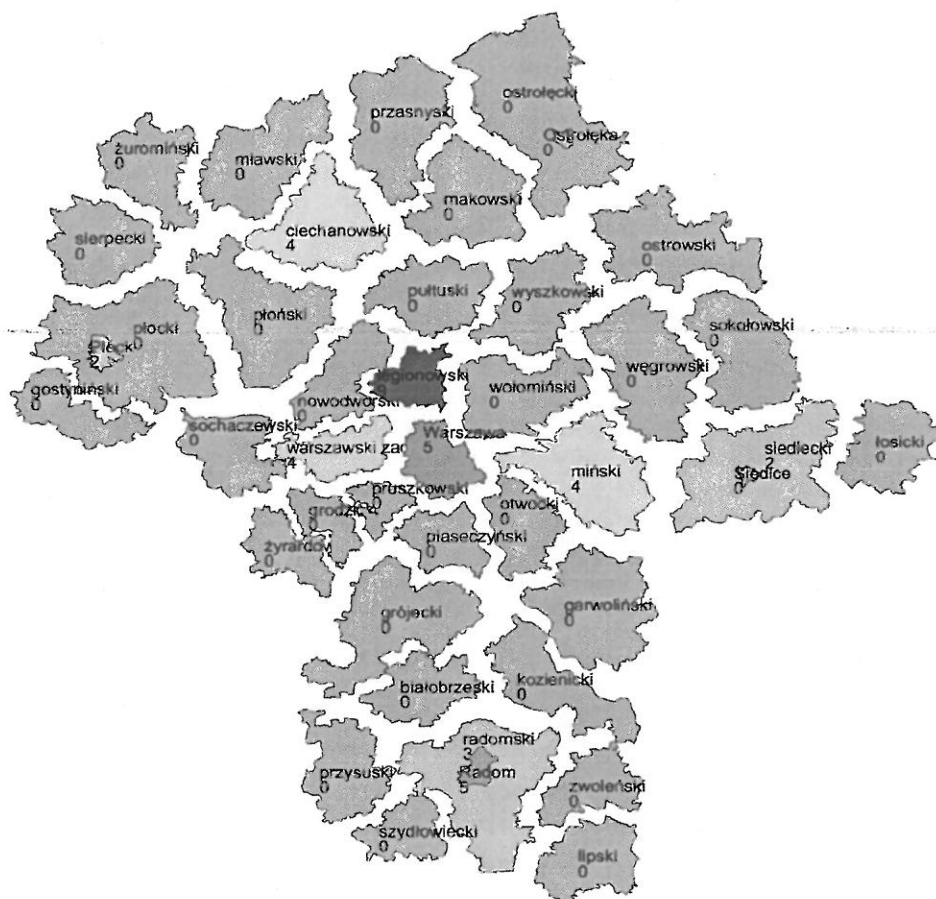
Mapa 4 *Liczba dzieci, w rodzinach zastępczych zawodowych pełniących funkcję specjalistyczną*

(stan na dzień 31.12.2016 r.)

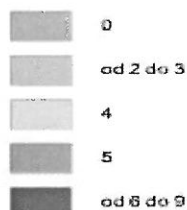
Delegatura w Ciechanowie: 4 Delegatura w Ostrołęce: 0

Delegatura w Płocku: 0 Delegatura w Radomiu: 8

Delegatura w Siedlcach: 2

Legenda

Liczba dzieci, w rodzinnych domach dziecka

(stan na 31.12.2016 r.)

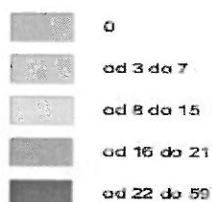
Delegatura w Ciechanowie: 13 Delegatura w Ostrołęce: 31

Delegatura w Płocku: 15 Delegatura w Radomiu: 48

Delegatura w Siedlcach: 9

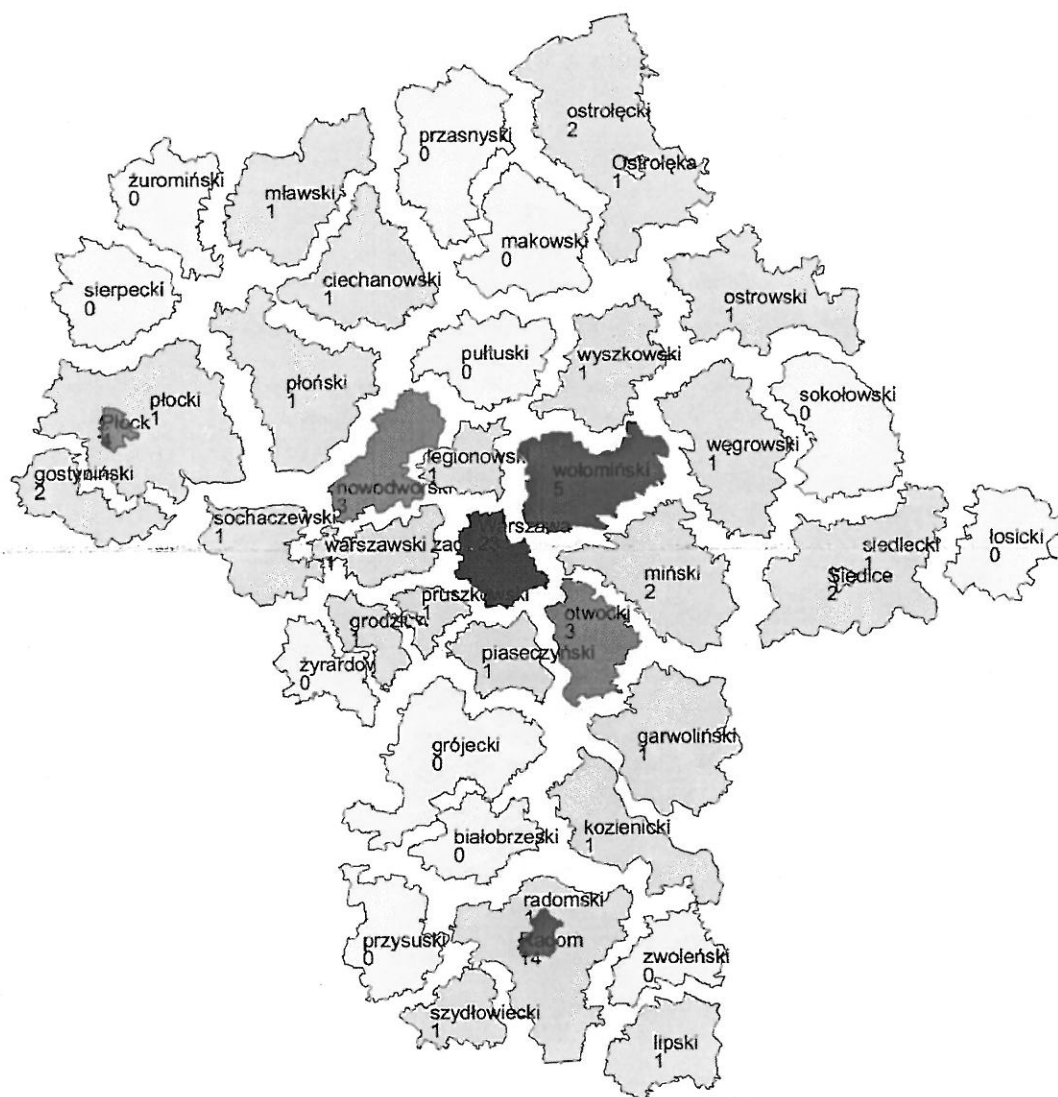
Legenda

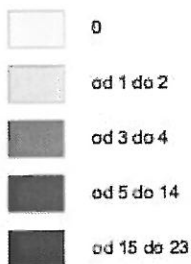
Mapa 6

Liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych w województwie mazowieckim

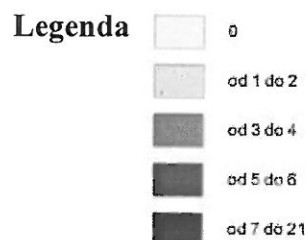
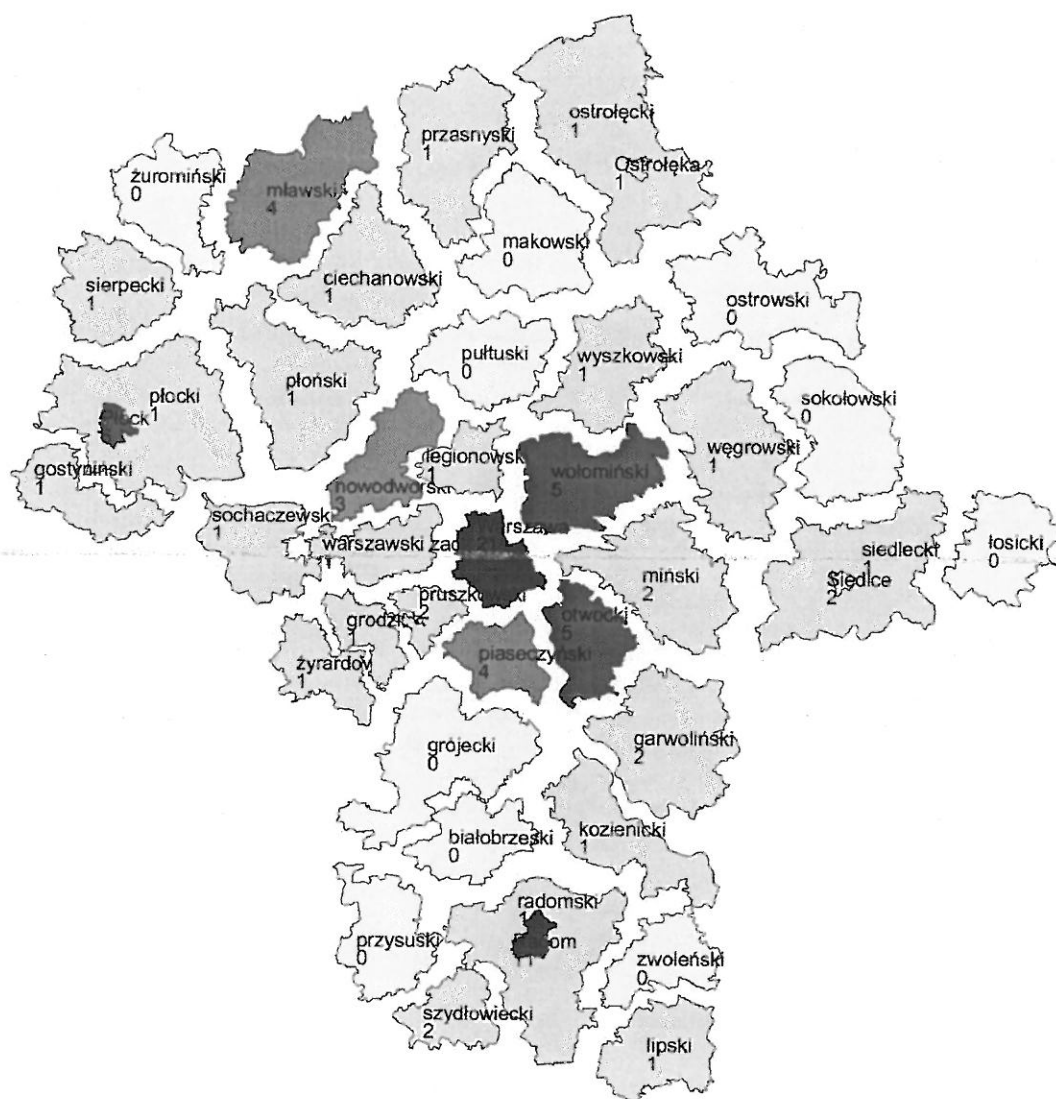
(stan na 31.12.2012 r.)

Legenda

Mapa 7 *Liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych w województwie mazowieckim*
(stan na dzień 31.12.2015 r.)

Mapa 8 Liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych w województwie mazowieckim
(stan na dzień 31.12.2016 r.)

